

PRIMOŽ KOVAC

USTANOVITEV KAPUCINSKEGA SAMOSTANA V ŠKOFJI LOKI

Prihod kapucinov v Slovenijo¹

Prihod kapucinov v Slovenijo je povezan z misijonskim potovanjem sv. Lovrenca Brindiškega (1559–1619) v Prago.

Ob koncu 16. stoletja so v Pragi prevladovali protestanti. Nadškof Antonin Brus je hotel izpeljati katoliško prenovo in za to si je poslužil jezuitov, njegov naslednik pa je prosil še kapucine. Leta 1599 se je sv. Lovrenc Brindiški, član beneške province, s še enajstimi kapucini napotil v Prago. 28. avgusta so prišli na Dunaj. Nekaj jih je ostalo na Dunaju, s štirimi sobrati pa je Lovrenc prišel v Prago meseca novembra. Naslednje leto so začeli z gradnjo samostanov v Pragi in na Dunaju. Kapucini so se ljudem in duhovnikom prljubili predvsem s pridigarsko dejavnostjo.

Katoliška prenova je potekala tudi na Štajerskem. Nadvojvoda Ferdinand in škof Brenner sta si zanjo prizadevala in za to sta poleg jezuitov prosila tudi kapucine. Lovrenc sam je z nekaj sobrati prišel v Graz avgusta leta 1600 in takoj so začeli z gradnjo samostana.

Ti trije samostani: Praga, Dunaj in Graz so bili izhodiščne točke za nadaljnjo dejavnost kapucinov v avstrijski monarhiji.

Na generalnem kapitlu leta 1602 je bil Lovrenc izvoljen za generalnega ministra. Kot vrhovni predstojnik reda je nadalje podpiral razvoj komisariata. Novi komisar je bil p. Amadeus iz Verone.

Po navodilih »per procurare di ristabilare religione chatolica nelle province die Stiria, Carinthia e Carniola« (za obnovo katoliške vere na Štajerskem, Koroškem in Kranjskem) papeža Klemena VIII., izdanih 13. aprila 1592, je obnovo na Kranjskem začel ljubljanski škof Janez Tavčar, nadaljeval pa njegov naslednik Tomaž Hren. Samo z lastno duhovščino ne bi mogla izpeljati katoliške obnove. Zato je škof Tavčar poklical v Ljubljano jezuite, škof Hren pa je prosil še kapucine.

Število kapucinov v novem komisariatu, ki je obsegal področje Avstrije in Češke, je rastlo, saj so prav kmalu začeli vstopati v red domačini. Leta 1606 je bil na Dunaju 1. kapitelj komisariata. Na njem so reševali tudi prošnjo škofa Hrena, na katero so pozitivno odgovorili. V Ljubljano sta še isto leto prišla p. Damascen iz Benetk in p. Bertrand iz Vidma (Udine), da vse pripravita za gradnjo samostana. Z gradnjo so začeli naslednje leto, 31. avgusta 1608 pa je škof Hren že posvetil cerkev. Blagoslov samostana je bil dan prej. Samostan je stal na današnjem Kongresnem trgu.

V komisariatu je bilo že 7 samostanov, razdalje med njimi pa zelo velike. Komisar je moral vsako leto vsaj enkrat obiskati vsak samostan, vendar pa s takratnimi prevoznimi sredstvi to skoraj ni bilo mogoče. Zato so na generalnem kapitlu leta 1608 v Rimu komisariat razdelili. Področje Štajer-

ske, Koroške in Kranjske je zaobjel štajerski komisariat. V njem so bili takrat trije samostani: Ljubljana, Graz in Most na Muri (Bruck an den Mur).

Leta 1609 je k štajerskemu komisariatu pripadel še samostan v Gorici. Ta samostan so ustanovili kapucini beneške province leta 1591, vendar je že takrat nadvojvoda zahteval, da, če bo kdaj v njegovi dedni deželi ustanovljena provinca, ta samostan pripada njej.

Začeli so nastajati še novi samostani. Na željo meščanov so leta 1609 prišli kapucini v Celje, zaradi katoliške obnove so leta 1613 začeli z gradnjo samostana v Mariboru, iz istega razloga tudi v Radgoni leta 1617. Leta 1617 sta bila ustanovljena še samostana v Korminu in Trstu. Samostan v Ptuju je bil ustanovljen že leta 1615.

Nastala sta tudi že dva samostana na Hrvaškem: na Reki leta 1613 in v Zagrebu leta 1615.

Leta 1618 je bil v Rimu generalni kapitelj. Glede na to, da je bilo v komisariatu že precejšnje število samostanov, število kapucinov pa je že preseglo 100, so komisariat povzdignili v provinco: štajerska provinca (*Provincia Styria*).

V svoji dejavnosti se kapucini niso omejili samo na mesto, kjer so imeli samostan, ampak so zajeli širšo okolico. Ljudem so se priljubili in tako so z njihove strani prihajale pobude za ustanavljanje novih samostanov. Na slovenskem etničnem območju so si sledili: 1629 v Beljaku, 1637 v Vipavskem Križu, 1640 v Krškem in v Kranju, 1646 v Celovcu, 1650 v Gradiški, 1658 v Novem mestu in zadnji leta 1707 v Škofji Loki. Vzopredno z njimi so nastajali samostani tudi na Hrvaškem in v Avstriji. Vsa provinca je v 18. stoletju štela 33 samostanov, v Sloveniji pa so bili do jožefinskih reform najmočnejša redovna skupnost.

Kapucinski samostan v Škofji Loki leta 1938

Ustanovitev samostana v Škofji Loki

Prisotnost kapucinov v Škofji Loki pred letom 1706

Kapucini se v svoji dejavnosti niso omejili samo na mesto, v katerem so imeli samostan, pač pa svojo pomoč nudili širši okolici. Tako so kapucini iz Kranja kmalu po ustanovitvi tamkajnjega samostana (1640) začeli redno prihajati v Loko.² Začetek njihove povezanosti z Loko pa najbrž sega še precej nazaj. Najbližji samostan je bil v Ljubljani, ustanovljen leta 1606. To potrjujeta dve dejstvi.

1. Leta 1624 je v kapucinski red vstopil prvi Ločan. To je bil p. Teodorik, umrl 20. decembra 1665.³ Do ustanovitve samostana v Kranju in do njihovega rednega prihajanja v Loko iz Kranja so v red vstopili še trije Ločani: leta 1637 p. Damaščan, umrl 6. septembra 1652, leta 1639 p. Konstancij, umrl 12. februarja 1684 in leta 1640 p. Kazimir, umrl 8. decembra 1689. Vsekakor so ti morali kapucine pred tem spoznati.

2. Kapucini so imeli v Loki velike dobrotnike. Ko so gradili samostan v Kranju (leta 1640), jim je pri graditvi zelo veliko pomagal starološki graščak Mihael Papler. Iz pisem,⁴ ki sta si jih pisala freisinški škof Vid Adam in oskrbnik loškega gospodstva Ivan Jakob Wangneregg, je razvidno, da je Mihael Papler posodil freisinškemu škofu 6000 goldinarjev. Po dogovoru je škof denar vrnil kapucinom v Kranju. Po vzoru Mihaela Paplerja je dobrotnik kapucinov postal tudi loški trgovec Sebastijan Lukanič. Leta 1647 je napisal oporoko,⁵ v kateri je dal vrt pred selškimi vrti in precejšnjo vsoto denarja kapucinom, da, če bo le možno, zgradijo samostan v Loki. Dokler to ne bo možno, naj vse hranijo klarise.

Po ustanovitvi samostana v Kranju so kapucini redno prihajali v Loko. Tukaj so tudi občasno stanovali v hiši poleg kapele sv. Trojice (danes Mestni trg 37).⁶ Verjetno so delovali samo v Loki. Do leta 1707, ko so začeli graditi samostan v Loki, je v red vstopilo še 18 fantov, a vsi so bili doma iz Loke. Šele po letu 1707 so začeli vstopati v red fantje iz Selc, Železnikov, Poljan in Žirov. Njihova glavna dejavnost je bila pridiganje, spovedovanje in pomoč bolnim ter umirajočim.⁷

Priprave na ustanovitev samostana

Ko so kapucini tako več kot 50 let redno prihajali iz Kranja v Loko, so Ločani večkrat izrazili željo, naj ustanovijo samostan tudi v Loki. Kapucini so se temu izmikali zaradi bližine kranjskega samostana.⁸

Leta 1704 so Ločani prosili provinciala p. Antonia iz Kranja (provincial je bil od leta 1701 do 1704), naj pošlje v Loko nekoga patra, da bi v postnem času pridigal. P. Anton je določil p. Kerubina, rojenega v Loki. P. Kerubin je s svojimi pridigami Ločane zelo navdušil in so bili takoj pripravljeni zgraditi samostan za kapucine.⁹

Loka je bila eno redkih mest, v katerem ni bilo nobene moške redovne skupnosti. Čas reformacije je bil že precej oddaljen in so tudi druge redovne skupnosti postajale vedno močnejše. Tako so v Loko žeeli priti patri pavlinci-eremiti (*Patres Pauli primi eremitae*), bosonogi avguštinci (*Patres Discalceati*) in frančiškani (*Patres Franciscani*). Leta 1705 so se frančiškani resno pripravljali na prihod v Loko. K temu so že nagovarjali nekatere loške

meščane. Ko je o tem slišal p. Lambert iz Niderdorffa, ki je za p. Antonom postal provincial štajerske province (od leta 1704 do 1707), je vprašal glavarja loške posesti Antona Evzebija barona Haldna in druge vodilne meščane, kaj so jim kapucini storili, da dovolijo v mesto priti drugim redovnikom, ko pa so vendar oni že toliko let prihajali pomagat iz kranjskega samostana.¹⁰ Zato so kapucini morali sprejeti ustanovitev novega samostana, če so še hoteli obdržati Loko kot področje svojega delovanja.

Ločani sami so začeli pripravljati vse potrebno za gradnjo samostana. 7. julija 1705 je dovoljenje za gradnjo samostana dal arhidiakon za Gorenjsko Ioannes Andreas iz Flachenfelda.¹¹ Po njegovem posredovanju¹² je 17. avgusta 1705 dal dovoljenje oglejski patriarch Dionysius.¹³ 3. oktobra 1705 je dovoljenje dal tudi freisinški škof Ivan Franc (Johann Francisek).¹⁴ Škofa so za dovoljenje prosili kapucini sami. V prošnji navajajo, da želijo zgraditi samostan za 5 ali 6 patrov in cerkvico.

Provincial p. Lambert, je iz Varaždina poslal v Loko p. Antona iz Kranja, bivšega provinciala, da s strani kapucinov sodeluje pri pripravi na gradnjo samostana. P. Anton je odpotoval na Dunaj k cesarju Jožefu I. in mu predstavil željo Ločanov in kapucinov. Cesar dovoljenja ni odklonil,¹⁵ izdano pa je bilo 19. januarja 1706 v Grazu.¹⁶ V dovoljenju je omenjen majhen samostan s cerkvijo, zgrajena pa sta lahko v mestu – znotraj mestnega obzidja – ali zunaj mesta. Pri pridobitvi tega dovoljenja je sodeloval tudi glavar loškega gospodstva baron Halden.

Po pridobitvi vseh dovoljenj je prišlo do spora med klarisami in mestom. Ko so iskali prostor za gradnjo samostana in cerkve, se jim je zdel najprimernejši vrt pred selškimi vrati.¹⁷ Vsi so bili prepričani, da je vrt last klaris, dejansko pa so bile one samo varuhinje vrta. Tako je določala oporoka, ki jo je 3. oktobra 1647 napisal trgovec Sebastijan Lukancič. Zapisal je: »*Sedmič, poskrbim in s tukaj, z menoj vsemi naprošenimi gospodi pred vsemi stvarmi opominjam in srčno prosim vpričo božje volje, volje svete Device Marije in vseh svetnikov, da se iz mojega celotnega imetja in premoženja zgradi kapucinski samostan na mojih obeh vrtovih, ležečih pred mestom proti župniji Stara Loka in če je le mogoče na čast Sveti Devici Mariji božji Materi in svetuemu očetu Frančišku; če ne bo mogoče zgraditi samostana, naj se zgradi vsaj hospic za nekaj gospodov patrov in bratov itd.*«¹⁸ V oporoki še določa, da, dokler tega ne bo mogoče izvršiti, naj se pod določenimi pogoji vse prepusti samostanu svete Klare.¹⁹ Oporoka je bila shranjena v mestnem arhivu, za njeno vsebino pa so vedele tudi klarise, vendar so o njej molčale. Bližnjim kapucinskim samostanom v Ljubljani, Kranju in Vipavskem Križu so dajale miloščino, vrt in denar pa pridržale sebi. Dejansko pa je oporoka od njih zahtevala,²⁰ da vrt in denar varujejo, dokler kapucini ne bodo začeli graditi samostana v Loki in do takrat morajo letno dajati kapucinskemu samostanu v Kranju za njegove potrebe in potrebe province 333 goldinarjev.

Mestni arhiv ni bil urejen. V njem so se shranjevale tiste listine, za katere so posamezniki že leli, da se ohranijo. Zato je le malokdo ali pa nihče vedel, kaj se v njem hrani. Na Lukancičeve oporoko je opozoril Matija Čere, ki je bil leta 1693 in 1694 mestni sodnik.²¹ Spomnil se je, da je kot deček nekaj slišal o tej oporoki od svojih staršev. Po daljšem iskanju v arhivu so oporoko našli.²²

Do spora²³ je prišlo, ker klarise – opatica je bila Susanna von Hochenthal, ki je izhajala iz aristokratskih krogov – kljub zahtevi oporoke niso

hotele izročiti ne vrta ne denarja. Pri tem jih je podpiral tudi njihov spovednik Paul Wergamasch. Mestni svet je zahteval oboje. Da bi se vse čim prej uredilo, so v spor, ki ga je reševalo sodišče, posegli tudi kapucini. Po njihovem posredovanju in posredovanju glavarja loške posesti Antona Evzebija Haldna je bil dogovor sklenjen 16. julija 1706, 25. avgusta 1706 pa ga je potrdila kranjska deželna vlada s sedežem v Ljubljani. Dogovor je določal, naj klarise prepustijo le vrt. En del vrta, takšna je bila želja kapucinov, naj se uporabi za gradnjo samostana, cerkve in za samostanski vrt, drugi del pa naj se proda, vsota pa porabi za stroške gradnje.²⁴ Klarise lahko obdržijo svoje hleva za konje in živino ob cesti, ki pelje v Staro Loko, na svoje stroške pa morajo odstraniti poslopje na vrtu.²⁵ Mestni sodnik in svetovalstvo bosta skrbela za potek del,²⁶ v zadnji točki dogovora pa so omenjeni tudi številni dobrotniki, ki bodo kakor že doslej priskočili na pomoč.²⁷

S tem dogovorom je bilo vse pripravljeno za pričetek gradnje.

Kapucini so prišli v Loko 7. septembra 1706 in se naselili v hiši poleg kapele sv. Trojice na Mestnem trgu,²⁸ ki je v požaru leta 1699 pogorela in še ni bila popolnoma obnovljena. V tej hiši so se naselili za toliko časa, kolikor bo trajala gradnja novega samostana. Prvi predstojnik je bil p. Anton iz Kranja.

Že 13. avgusta 1706 je glavar loške posesti Anton Evzebij Halden izročil vrt kapucinom. Ob tej priložnosti je bila slovesnost,²⁹ h kateri se je zbralо precej ljudi. Navzoč je bil tudi provincial štajerske province p. Lambert iz Niderdorffa, ki se je vsem ljudem zahvalil.

G r a d n j a s a m o s t a n a

Z neposredno pripravo na gradnjo so začeli že leta 1706. Nova slovesnost je bila 28. aprila 1707. Kronika kapucinskega samostana v Škofji Loki jo tako opisuje: »*K slovesnosti položitve temeljnega kamna se je ob prisotnosti milostljivega gospoda glavarja, njegove družine, mestnega sveta in meščanov zbrala ogromna (unglaubige) množica ljudi iz okoliških krajev. Vsi so z velikim veseljem sodelovali pri tem svetem delu in prosili Boga za njegov srečen začetek. Prečastiti gospod župnik iz Stare Loke Andrej Hudačut je imel ob tej priložnosti pridigo, v kateri je spodbudil ljudi k zavzetosti in pomoci pri tem božjem delu.*«.³⁰ Temeljni kamen so položili v kot poleg oltarja svetega Feliksa Kantališkega. Na svinčeni tablici je napis: »*Anno Domini 1707, die 28. Aprilis Gubernante Ecclesiam Clemente XI. Romanum vero imperium Iosepho I. Austriaco. Loci D.no Ill.mo et R.mo S.R.I. Princepe Ioanne Francisco Episcopo Frisigensi etc. Eius hic vices gerente et praesente Ill.mo D.no Iosepho Antonio L. Barone ab Halden etc. pro Ecclesia Fratrum Minorum: S. Francisci: Capucinorum Locopoli per R.mo D. Ioannem Andrewm a Flakhenfeld Archidiaconum Superioris Carnioliae etc. Positus e primarius lapis iste: Qui Terras in has imas decidens, domus supræ et infimæ, utruque iunget Angelum.*«.³¹

Gradnja kapucinskega samostana je bila pomembna za nadaljnji razvoj mesta. Do konca 17. stoletja je obseg mesta določalo obzidje, čeprav so že čutili, da obzidje mesto utesnjuje. Tako bi že klarise lahko po požaru leta 1660, ki je prizadel tudi njihov samostan, zgradile novega zunaj mesta. Še vedno se jim je zdelo bolj varno imeti samostan znotraj mestnega obzidja,

zato so leta 1663 pozidale nov samostan in cerkev na istem mestu.³² Zunaj mestnega obzidja so že stale nekatere stavbe, a so to bila samo gospodarska poslopja: klarise so imele pred selškimi vrati svoj mlin, malo dlje pa še hleva. Tako je kapucinski samostan prva stanovanjska stavba zunaj mestnega obzidja.³³ Za njim pa so kmalu začele nastajati nove hiše ob bregu Selške Sore in ob cesti, ki pelje proti Stari Loki. Začnejo se razvijati predmestja, svoj pomen pa izgubi mestno obzidje, ki je služilo za obrambo mesta, enako tudi mestna vrata.

Gradnja samostana je posegla tudi v razmerja med različnimi sloji prebivalstva. Neprestano se vrstijo napetosti med loškim glavarjem in podeželskimi podložniki,³⁴ med loškim glavarjem in meščani³⁵ in tudi med meščani in podeželskimi prebivalci. Pri graditvi samostana so sodelovali vsi sloji. Glavar loške posesti baron Halden in meščani so si skupaj prizadevali pridobiti dovoljenja za gradnjo samostana, skupaj so se dogovarjali s klarisami glede vrta in denarja. Zidanje samostana in cerkve pa je pritegnilo tudi podeželske prebivalce. Seveda pa je vsak sloj sodeloval na svoj način.

Podeželski prebivalci so bili večinoma revni, zato so pri gradnji sodelovali predvsem z delom. Kronika kapucinskega samostana³⁶ opisuje njihovo zavzetost: *delali so možje in žene, fantje in dekleta; ob vsakem vremenu – sončnem, deževnem ali v snegu; na gradbišču jih je bilo skoraj vedno 600, včasih tudi 1000; gradbeni material so vozili tudi iz Ljubljane, kdor pa ni imel s čim voziti, je nosil... Pri delu je veliko zavzetost pokazal tudi kovački ceh,*³⁷ ki je pripravil vse kamenje, potreбno za gradnjo glavnih zidov.

Meščani so bili premožnejši in so zato pri gradnji sodelovali s svojimi darovi.³⁸ Mnogi so prispevali denar:

Michael Puschar	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1000	gld.;
Lorenz Feichtinger, mestni svetovalec	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	600	gld.;
Thomas Jugouiz, mestni svetovalec	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	2300	gld.;
Marx von Oblakh von Wolckhenbruch	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1000	gld.;
gospa Maria Cordula Fiernpfeyl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	150	gld.;
Georg Schifrer, mestni svetovalec	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	200	gld.;
Margaretha Pikhischin Wictib	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	40	gld.;
Matthaus Segalla	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	200	gld.;
Margaretha Warboinn	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	10	gld..

Darovi so prihajali tudi od mnogih tujcev:

v Nemčiji so glavarjevi znanci zbrali leta 1709	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	900	gld.;
leta 1710	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	900	gld.;
in leta 1711	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	930	gld.;
kranjska deželna vlada	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	150	gld.;
grof Weychart von Gallenberg, kranjski deželni svetovalec	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	50	gld.;
nato še enkrat	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	300	gld.;
Adam von Erburg, deželni sodnik za Kranjsko	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	200	gld.;
gospa Patronelli iz Ljubljane	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	300	gld.;
mlada gospa iz Tržiča	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	30	gld..

Med dobrotniki so tudi nekatere bratovščine in duhovniki:

bratovščina sv. Rešnjega Telesa	300 gld.;
leta 1712 še	200 gld.;
bratovščina rožnega venca iz Stare Loke	200 gld.;
nato še	100 gld.;
cerkev sv. Jakoba	100 gld.;
Andrej Hudačut, župnik v Stari Loki	100 gld.;
Matej Sluga, župnik v Burgschleiningu, rojen pa v Loki	100 gld.;
Georg Rosso, župnik v Šmartinu pri Kranju	28 gld.;
nato še enkrat	130 gld.;
Bartolomej Jenko, župnik v Naklem	50 gld..

Denarna sredstva je zbiral glavar loške posesti baron Halden. Vseh sredstev se je zbralo 9043 gld., porabili pa so jih 8930 gld.³⁹

Poleg denarja pa so meščani darovali še veliko materialnih sredstev. Največji dobrotnik je bila glavarjeva družina. Baron Halden je dal narediti dva oltarja: glavnega in oltar v prvi stranski kapeli »ljube Gospe Marije Pomagaj« s slikama. Daroval je še zlati kelih in slike za jedilnico. Njegova žena Maria Anna Rerling je dala narediti vse potrebne stvari, ki spadajo k oltarjem, gospodična Maria Klaudia pa je izvezla prtičke, pokrivala za ciborije... Freisinški škof je daroval veliko lesa,⁴⁰ ki so ga sekali v crngrobskih gozdovih. Porabili so ga za tramove, tla in mizarska dela. Matija Čere, mestni svetovalec in nekdanji mestni sodnik, je dal narediti vsa okna za cerkev, molitveni kor, kapele, jedilnico in kuhinjo. Kupil je tudi veliko količino apna. Mestni sodnik Marks Anton Homan je daroval les za strehe. Adam von Erburg je poleg denarja dal narediti še oltar svetega Feliksa. Starološki župnik je kupil zvon za 100 gld. Loški meščani (die Bürgerschaft in der Stadt Bischof Laakh) so darovali klopi za cerkev. Gospa Puscharin Oblakh von Wolckhenbruch je prispevala potrebščine za oltarje. Darovala je tudi 300 gld. za večno luč, v bratovščini sv. Rešnjega Telesa pa je dosegla, da so vsako leto oskrbeli olje za večno luč. Provincial Licenz Cornelius je kupil kamenje in tramove. Matthaus Segalla je poleg denarja dal narediti oltar sv. Antona Padovanskega s sliko in vsemi drugimi stvarmi. Johan Jacob von Kossen, protipisar, je dal narediti omare za zakristijo. Franz V. Oblakh je dal narediti kapelo sv. Križa. Matthias Rosman, Marcus Kallan in drugi gospodje iz Železnikov in Krope so za gradnjo darovali železne žebanje.

Sodelovanje pri gradnji cerkve in samostana moramo povezati z dejavnostjo kapucinov. Da so pri gradnji sodelovali vsi sloji prebivalstva: podeželski prebivalci, meščani pa tudi glavar loške posesti, nam kaže na odprtost kapucinov. Svojo dejavnost so razširili na vse sloje prebivalstva in ne samo na nek določen sloj. Glede na to, od kod so prihajali darovi, pa nam kaže tudi na obsežnost področja, na katerem so delovali.

Stilno se cerkev razlikuje od drugih cerkva v okolici Loke: ne le zaradi časovne odmaknjenosti izgradnje – je med najmlajšimi – ampak veliko bolj zaradi namembnosti. To je samostanska cerkev in tvori celoto skupaj s samostanom. Vse kapucinske cerkve in samostani so zgrajeni po enem modelu z manjšimi prilagoditvami posameznemu kraju. Cerkev ima dva stranska oltarja, ki sta od glavnega nekoliko pomaknjena naprej. Prostor med glavnim oltarjem in stranskima tvori prezbiterij. Oltarji so leseni,

prevladuje temna, rjava barva. Stranska oltarja sta navadno posvečena redovnima svetnikoma (v Loki sv. Feliksu Kantališkemu in sv. Antonu Padovanskemu). Za glavnim oltarjem je molitveni kor. Ob molitvenem koru je na eni strani zakristija, na drugi pa križni hodnik, ki pa je že del samostana. Duhovnik pristopa k oltarju iz zakristije skozi molitveni kor. Med prezbiterijem in križnim hodnikom je še manjši molitveni prostor, ki je s prezbiterijem povezan z oknom. Takšna samostana sta se ohranila še v Krškem in Vipavskem Križu.

Do danes se je cerkev nekoliko spremenila. Prvotno je imela dve stranski kapeli: kapelo Marije Pomočnice in kapelo sv. Križa. Kapeli sta bili na desni strani cerkvene ladje. Prvo kapelo so preuredili že leta 1750. Leta 1772 je bila zgrajena še tretja kapela: loretske Matere Božje. Kapelo sv. Križa so odstranili, ko so leta 1878 zgradili kapelo sv. Frančiška.⁴¹ Da je na tem mestu bila kapelica, nam kažeta dva oboka, ki sta med cerkveno ladjo in kapelo sv. Frančiška. Prvi je povezoval ladjo z nekdanjo kapelico sv. Križa, drugi pa je nastal, ko so podrli zunanjosteno te kapelice.

Glavna gradbena dela so bila izvedena do leta 1710, do dokončne ureditve pa je trajalo še nekaj let. V tem obdobju so izkopali tudi vodnjak sredi kvadratnega vrta v samostanu. Kopati so ga začeli novembra leta 1710.⁴²

Čeprav so kapucini redno bivali v Loki od leta 1706, pa njihovo sodelovanje med gradnjo ni omenjeno. Le p. Anton iz Kranja (umrl 25. 10. 1727) je sodeloval pri pripravah na gradnjo. Leta 1707 je bil ponovno izvoljen za provinciala, od leta 1709 pa je opravljal službo generalnega definitorja. Za p. Antonom je novi predstojnik v Loki postal p. Zaharija iz Radovljice (umrl 4. 9. 1710), za njim pa so sledili: leta 1710 in 1711 p. Kerubin iz Loke (umrl 11. 1. 1733), leta 1711 do 1713 p. Maksimilijan iz Celja (umrl 25. 7. 1723), leta 1713 in 1714 p. Ciril iz Krškega (umrl 15. 9. 1737) in leta 1714 do 1716 p. Krištof iz Ljubljane (umrl 10. 2. 1738).

Posvetitev cerkve

V kapucinski cerkvi so začeli bogoslužje redno opravljati leta 1710. 1. januarja je cerkev blagoslovil⁴³ arhidiakon za Gorenjsko Andrej iz Flachenfelda. K tej slovesnosti se je zbral zelo veliko ljudi. Mnogi niso mogli priti v cerkev. V kroniki kapucinskega samostana je posebej omenjena navzočnost glavarjeve družine, poleg njih pa so prav gotovo bili še drugi ugledni meščani. Iz seznama dobrotnikov je razvidno, da je precej meščanov bilo Nemcev ali pa so izhajali od nemških prednikov. Zato nas tudi ne more presenetiti to, da je bila pridiga v nemščini, s tem pa namenjena prav njim.

V naslednjih treh letih je bila gradnja cerkve in samostana dokončana. Oglejski patriarhat je bil zelo obsežen, zato patriarch kot ordinarij ni mogel biti navzoč na celotnem območju, na slovensko ozemlje je pa tako ali tako prišel le redkokateri patriarch. Patriarch Dionizij je zato pooblastil ljubljanskega škofa Kaunitza, naj posveti kapucinsko cerkev v Loki. Dovoljenje⁴⁴ je dal že 9. februarja 1712, več kot eno leto pred posvetitvijo. 23. avgusta je dovoljenje za posvetitev dal tudi nuncij na Dunaju S. Roberti.⁴⁵

Cerkev je bila posvečena⁴⁶ 22. junija 1713. Ob ljubljanskem škofu Kaunitzu so bili navzoči Andrej Hudačut, župnik v Stari Loki, Janez Jakob

Schilling, župnik v Kranju, Karel Valerij, župnik v Sori, p. Cyril iz Krškega, predstojnik samostana v Loki, p. Joahim iz Postojne (umrl 13. 8. 1715), predstojnik samostana v Novem mestu, p. Kerubin iz Loke, predstojnik samostana v Ljubljani, p. Krištof iz Ljubljane, predstojnik samostana v Kranju in p. Maksimiljan iz Celja, samostanski vikar v Loki.

Med posvetitvijo so v vsak oltar vzidali relikvije treh svetnikov⁴⁷ in sicer:
v glavnem oltar: sv. Krescencija, sv. Modesta in sv. Propra;
v oltar sv. Antona: sv. Liberata, sv. Benigna in sv. Theodata;
v oltar sv. Feliksa: sv. Celestina, sv. Fausta in sv. Benedikta;
v oltar blažene Device Marije: sv. Donata, sv. Felicija in
sv. Viktorina;
v oltar sv. Križa: sv. Vincencija, sv. Konstancija in sv. Viktorja.
Vsi svetniki so mučenci.

Cerkev je posvečena sv. Ani. Sveta Ana je bila zelo priljubljena svetnica. V Sloveniji je do danes njej na čast zgrajenih 70 cerkva. Za svojo zavetnico jo imajo matere, vdove, delavke, gospodinje, strugarji, zlatarji, krojači, rezbarji, mlinarji, brodarji, pletilci, tkalci; žene so se ji priporočale za blagoslov otrok, za srečen porod. Bila je tudi priprošnjica za srečno zadnjo uro.⁴⁸ V mestu je že pred tem obstajala kapela, ki je bila posvečena sv. Ani. Že v 13. stoletju se na loškem gradu omenja kapela,⁴⁹ da pa je bila posvečena sveti Ani, pa je omenjeno v pismu, ki ga je 13. julija 1651 pisal glavar loške posesti Wangneregg freisinškemu škofu.⁵⁰ Vendar pa ta kapela ni bila dostopna ljudem. Zato je pobuda, naj bo kapucinska cerkev posvečena sveti Ani, gotovo prišla od ljudi. Ime Ana je bilo sicer redko. V letih od 1701 do 1707 je bilo v župnijski cerkvi v Stari Loki krščenih 305 deklic in samo 4

Knjižnica kapucinskega samostana v letu 1938

z imenom Ana. Od 21 uporabljenih imen je bilo na 15. mestu.⁵¹ Podobno razmerje imen je bilo tudi pri krstih v cerkvi svetega Jakoba v Loki.⁵² Posvetitev kapucinske cerkve ni vplivala na kasnejšo pogostost imena Ana.

U v e d b a k l a v z u r e

Papeža Pij V. (1566–1572) in Gregor XIII. (1572–1585) sta neposredno po tridentinskem koncilu (1554–1563) izpeljevala reformo v katoliški Cerkvi. Izdala sta tudi določbe o klavzuri v samostanih. Uvedbo klavzure utemeljjeta s potrebo po miru in duhovni zbranosti.⁵³ Določata tudi kazni za tiste, ki bi klavzure ne upoštevali: izobčenje ali druge duhovne kazni, od katerih je odveza pridržana papežu. Ob uvedbi klavzure mora biti javno prebran dokument in podana primerna razlaga klavzure.

Dokument⁵⁴ o uvedbi klavzure je izdal p. Martin iz Bistrice, ki je za p. Lambertom postal provincial štajerske province (1710–1713). Klavzura je obsegala vrt, križni hodnik, jedilnico, sobice, ki jih je bilo 18⁵⁵ – pravzaprav vse notranje prostore samostana. Uvedena je bila 6. septembra 1713.⁵⁶ Tudi ob tej priložnosti je bila slovesnost. Ob 4. uri popoldne so se ljudje zbrali v cerkvi, kjer je bila pridiga in prebrali so dokument o uvedbi klavzure. Nato je sledila procesija po vrtu. Peli so litanije Matere Božje. Po končani procesiji so z zvonjenjem dali znamenje, da odslej velja v kapucinskem samostanu klavzura.

U r e d i t e v v r t a

Da bo potrebno še marsikaj urediti glede vrta, se je pokazalo že leta 1712. Matija Čere je 12. marca 1712 kapucinom za 450 gld. prodal del vrta, ki je ležal za jedilnico. Kapucini so hoteli vrt povečati zato, da bi bil njihov samostan čim bolj kraj miru. K samostanskemu vrtu je svoj vrt dodal še Valentin Zewal. Ta vrt je bil na drugi strani, proti Stari Loki. Kapucini tako velikega vrta niso potrebovali, zato so del darovanega vrta prodali mestnemu sodniku Tomažu Jugovizu za 350 gld.⁵⁷

Po dogovoru med klarisami in mestnim svetom leta 1706 so klarise ohranile hlev ob poti, ki pelje v Staro Loko. Kapucinska cerkev je bila zgrajena preblizu hlevov, tako da je tik za molitvenim korom bil prostor za gnoj. Kapucini so želeli to neprijetnost urediti, za to sta se zavzemala tudi mestni svet in glavar Anton Ekher von Köpfing. Opatica Susanna HohenwARTH je bila nepopustljiva. Dogovor je bil sklenjen šele 3. junija 1715, ko je Susanno že nasledila Marija Petričevič. Dogovorjeno je bilo, da bodo klarise na svoje stroške prestavile hlev na neko drugo posestvo, kapucini pa bodo s pomočjo dobrotnikov postavili obzidje.⁵⁸ Nadduhovnik Andrej iz Flachenfelda, ki je bil predstojnik samostana klaris, je zahteval, naj klaris plačajo 200 gld. nemške veljave. To vsoto je klarisam dal glavar loške posesti Anton Ekher. Dogovor je obe strani, klarise in kapucine, obvezoval, da z izvrševanjem začneta takoj po prazniku svetega Jakoba, z zidanjem pa naj končajo še isto leto.

Sklep

Celotna gradnja s pripravo je trajala 10 let, kar je bilo tudi za takratno obdobje veliko. Kapucinski samostan in cerkev v Ljubljani sta bila sto let prej zgrajena v dveh letih.

Očitno niso dajali prednosti funkcionalnosti, ampak osebnemu odnosu do gradnje. Današnja gradbišča so ograjena. Z ene strani sta zagotovljena nemotenost dela in varnost, z druge strani pa je gradbišče izključeno od ostalega sveta in večina ljudi ne more vzpostaviti osebnega odnosa z novo nastajajočim. Pri graditvi kapucinskega samostana v Škofji Loki pa opažamo ravno nasprotno. Gradbišče je bilo dostopno vsakomur. Vsak je lahko vzpostavil osebno zvezo z nastajajočim samostanom, pa je delal, prinesel dar ali pa le potešil svojo radovednost. Zato so tudi slovesnosti, bilo jih je kar 5 (izročitev vrta kapucinom – 13. 8. 1706, položitev temeljnega kamna – 28. 4. 1707, blagoslov cerkve – 1. 1. 1710, posvetitev cerkve – 22. 6. 1713 in uvedba klavzure – 6. 9. 1713), dosegle svoj namen. Gradnja samostana in cerkve je bila vsekakor 10 let trajajoče dogajanje za prebivalce Loke in njene širše okolice.

O p o m b e

¹ Povzeto po: M. Benedik, *Die Kapuziner in Slowenien 1600–1750*, Dissertationsarbeit, Roma, 1973, str. 51–116.

² K 1: »Nachdem wir PP. Capuciner etlich und sechzig Jahr dise Fürstliche Stadt Laakh von Krainburg mit Beicht-Hören, und predigen bedienet...«

³ Podatki o kapucinih, ki so doma iz Škofje Loke in njene okolice, sem dobil v Nekrologiju slovenskih in hrvaških kapucinov, Ljubljana 1977, vpisani pa so po datumih smrti. Zato pri vsakem navajam tudi, kdaj je umrl.

⁴ F. Kos, *Doneski k zgodovini Škofje Loke in njenega okraja*, Ljubljana 1984, št. 143, str. 96:

»Freising, 26. novembra 1636. Freisinški škof Vid Adam piše Ivanu Jakobu Wangnerreggu von Gerstorf vf Buechrain, oskrbniku loškega gospodstva in mesta... Kar se tiče 6000 gl. Mihaela Paplerja, naznani naj mu oskrbnik, da bi mu on (škof) ne mogel v treh letih ničesar plačati; pač pa bi mu dajal iz svojih gozdov lesa in drugega gradiva, ktero bi rabil za zidanje kapucinske cerkve... Tudi naj misli (oskrbnik) o pravem času na to, kako se poplača čez tri leta Paplerju njegov dolg.«

št. 180, str. 129:

»Freising, 2. marca 1643. Freisinški škof Vid Adam piše svojemu svetovalcu in glavarju loškega gospodstva... Škof omenja, da naj se izplača očetom kapucinom, kar imajo terjati.«

št. 192, str. 133:

»Loški grad, 3. decembra 1643. Ivan Jakob Wangnereckh pošlje freisinškemu škofu uradni račun za leto 1642... Kapucinom dolžuje (škof) še nad 500 gl., kar se jim lahko izplača o svetih treh kraljih.«

št. 198, str. 136:

»Loški grad, 19. maja 1644. I. J. Wangneregg, loški glavar, piše freisinškemu škofu... da je izplačal dolg, kterege je prepustil Mihael Papler kapucinom v Kranju, ter tem odštel glavnico in obresti.«

⁵ AG q. 1: »Erat enim ante 50 annos quidam prenobilis, et Illustrissimus Dominus, nomine Sebastianus Lucanzich, vita caelebs: Et iste, quemadmodum vivens diligebat, et Locopolim introducendos affectabat Capucinos; ita queque morti proximus, ex motu proprio, et superno indubie instinctu Anno 1647. Testamentum condidit, quo amplum Pomarii, seu horti sui fundum prope Civitatem: et copiosam pecuniarium sumam, Sancti Monialibus Clarissis Locopoli habitantibus, eo cum pacto expresso reliquit, ut ex utriusque usufructu vicinis Capucinorum Conventibus benefaceret; et quando cunque eos Locopolim addici contingeret, tunc et predictum fundum, pro aedificando ibidem Monasterio caedere, totamque pecuniarium sumam ad manus eorum concreditam, pro sumptibus fabrica extradere teneret.«

Prim. M. Teraš, *Iz zgodovine, življenja in delovanja kapucinov*, Celje, 1929, str. 83;

Prim. F. Štukl, *Knjiga hiš v Škofji Loki I*, Škofja Loka 1981, str. 85.

⁶ Prim. F. Štukl, *Knjiga hiš v Škofji Loki II* (Klobovsava ulica, Mestni trg, Spodnji trg, Cankarjev trg, Blaževa ulica), Škofja Loka 1984, str. 66.

⁷ AG q. 1.: »Multis iam retra annis Capucinorum estuata desiderio, suum tamen non est sortita finem, renuentibus, Patribus Povincia ex causa vicini Conventus, proexistentis in Civitate Crainburgi, duabus tantum horis distante, unde Sacerdotes nostri, ad praestanda spiritualia obsequia, facile Locopolim vocari, et venire poterant: sicut et Concionando et Confessiones Audiendo, et infirmis ac Moribundis assistendo, per 50 circites annos praestare consueverant.«

⁸ Prim. M. Teraš, n. d. str. 83;

gl. opombo 7.

⁹ K 1: »Nachdeme wür PP Capuciner etlich und sechzig Jahr dise Fürstliche Stadt Laakh mit Bechet-Hören, und predigen bedienet, ist endlich die affection bey denen Herrn Laakhhern gegen uns Capucinern also gewachsen, mehr und besser unserer Geistlichen Diensten sich zubedienen, das sie einen Fasten-Prediger begehrt, welcher auch alsogleich ihnen verwilligt worden von dem A. R. P. Antonio Crainburgensi als damahlichen Provincial, und darauf der P. Corbinian von Bischof-Laakh gebührtig alhero geschikht worden die Fasten-Predigen zu verrichten. Nach diser Busschikhung Goctes ist alleweil mehr, und mehr die affection von denen Herrn Laakhhern gegen der Religion entzündet werden, das sie gar vor die Capuciner ein Hospitium oder Kloster aufzurichten, und bey sich zuerhalten, fieglicher unserer Geistlichen Diensten sich zugebrauchen verwilligt, und begehrt, welches ist geschehen Anno 1705.«

Prim. P. Blaznik, *Škofja Loka in loško gospostvo*, Škofja Loka 1973, str. 342.

¹⁰ L, str. 90: »Decursu temporis plures Religiosi, videlicet Patres Pauli primi eremitae, Patres Discalceati et Patres Franciscani sollicitabant venire, seque locare Locopoli, sed in sensum habere non poterant. Tandem Anno 1705 Patres Franciscani ex Provinciae Carniolae ferventius et quidem clam. apud diverso Dominos agebant, quatenus Locopoli venire potuisent. Quod cum A. R. P. Lambertus Niderdorffensis pro tunc secunda vice Minister Provincialis in audiviset, contulit se Locopoli ad Illustrissimum Dominum Capitaneum Dominum Iosefum Antonium liberem Baronem ab Halden et principaliores in Civitate Dominos instantiam eis faciens, ut si Religiosos ad suam Civitatem introducere vellend, potius nos Capucinos qui a tot annis ex Conventu Cramburgensi ipsis insevivimus quam alios Religiosos nobis multum praeiudicatueros admitterent.«

¹¹ Prim. K 6.

¹² L, str. 91: »Aquisitus etiam fuit concensus Ordinarii nempe Illustrissimi ac Revendissimi Domini Patriarchae Aquiliensis, sed qui hic consensus in Aula

Caesarea minine augetatus fuiset, recursum fuit ad Reverendum Dominum Andream a Flakenfeld Archidiaconum Superioris Carnioliae pro Concensu, quem etiam dedit.

¹³ Prim. K. 7.

¹⁴ K 9: »Concens und Bewilligung Ehro Fürstlichen Gnaden Fürsten zu Freysing

Von Gottes Gnaden Wür Johann Francisek Bischove, und des Heiligen Römischen Reichs-Fürst zu Freysing etc. geben Hiemit zu Vernehmben, das nachdeme Uns die PP. Capuciner der Steyerischen Provinz umb die Bewilligung, ein regulirtes Hospitium für fünf oder sechs Patres ihres Ordens neben einen Hierzue proportionirten Kirchlein bey unserer Stadt Laakh in Krain aufrichten zuderfen, demüthigst Belanget, auch Richter, und Rath alda, dan die Herrschafts Unterthanen Herumben ebenfalhs sehr angelegenlich gebecten haben, Wür solich Löbliches, zu mehrer Beförderung der Ehr Goctes, und das Heyls der Seelen angesehenes verlangen allerdings gutgehaissen, mithin Unsern gnädigsten Consens von Grundt- und Vogt-Herrschafts weegen in kraft diss darzue ertheillet haben, also und dergestalten, das sie mit dem Vorhabenden Bau, da fehrn anderst von Ehro Kayserliche Mayestät der Lands Fürstliche wie auch der Ordinariats-Consens Vorhaben seyn wierdt, unter vorgesetzten Wohlhätter Unkosten vermögen, in maass, und gestalt, wie ihnen auch in anderweeg unser Geheimbe Rath, und Haubtmann zuersagten Laakh kraft einer unter Heutigen dato an denselben erlassenen genädigsten Special Verordnung das mehrere Bedeuthen wierdet; Zu mehrer Urkhundt dessen haben wür uns eigenhändig unterzeichnet, und unser grösseres Kanzley-Secrete hiefürzutrucken verschafft. Geben in unserer residenz Stadt Freysing den Dritten Monaths tag Octobris, in Sibenzechen Hundert, und Fünften.

Ioannes Franciscus Bischof L. S.«

¹⁵ L, str. 91: »Postremo ad Obtinendum Augustissimi Imperatori Iosephi I. Consensum ex missus fuit Viennam R. P. Antonius Cramburgensis, qui apud Augustissimum Imperatorem nogotium proposuit; hic perceptis ab Exceso Regimine Graecensi, /et Proceribus Provinciae Carnioliae pro parte Capucinorum favorabilibus informationibus, Suum Clementissimum Caesereum Consensum non denegavit.«

¹⁶ K 8: »Consensus, und Bewilligung Ehro Römische Kayserliche Mayestät Joseph von Gottes Gnaden Erwöhler Römischen. Kayser zu allen Zeiten Mehrer des Reichs, etc. , etc.

Erhsamb Geistlicher Lieber Andächtiger, demnach Wür über eingelangte Bericht- und Rätliche Guetachten auf dein, und der gesambten Steyrischen Provinz demüthigstes ansuech zu erbauung einer kleinen regulierten Wohnung und Kirchen Inn- oder ausser der Stadt Laakh in Krain Unsere Lands-Fürstlichen Consens zu schuldigster Ehre Goctes, und auch zu Trost dern Seellen gnädigster gehrn arteillet haben. Als werdet aus eingelangter Kayserlichen gnädigsten resulotion und Verordnung Wien von 23. novembris nöchsthin du, und dein Unterhabende Provinz dessen Heimit nachrichtlichen erinnert, denn an dem Beschicht Unser gnädigster Will, und Meynung. Grätz den 19. Jenner 1706.

B E V Halden Haubtmann
der Stadt Laakh

Fr. Ha. Kalhamer von Raunach
Kanzlerambs Verms.

Grätz den 19. Jenner 1706

Commisio Sacrae Caesareae
Mayestatis in Cinsilio.
Inhzgtdtg. v Dietrichstein

L. S.

Adam Antoni Halern.«

¹⁷ AG q. 1.: Cum enim prohabito omni respective necesario consensu eo deventum, quod non tantum Fratres nostri Anno 1706. solemnites Locopoli introduci, et pluri Mensium decursu; in aliqua domo Cvitatis recepti habitauerint: verum etiam ad exquirendum pro Novo Monasterio situm egressi, comodiorem et aptiorem praedicto Pomario non invenerint: huius modi autem fundum Monialibus proprium esse crederent, et pro Monasterio Capucionorum aliquando deputatum fuisse prorsus Nescirent;«

¹⁸ K 3: »Fürs Sibende verschafe ich, und hiemit meine erbectene Herrn samentlichen hierzue vor allen dingen ermahne, und treüherziglich bichte umb Goctes, und Heilige Jungfrau Maria, auch aller Heiligen Willen, das aus meinem völligen Haab, und gut an denen meinigen Beyden Mayer-Höfen nächst vor der Stadt gelegen gegen der Pfaar Alten-Laakh ein Capuciner Kloster aufzubauung vunerzieglichen, und auf das allermöglichste das seyn kan, als zu Ehrn Heiliger Jungfrau Maria Mutter Goctes, und dem Heiligen Pater Francisci, imfahl kein möglichkeit wäre ein Kloster zuerbauen, aufs wenigist ein Hospitium für eltliche Herrn Patres, und Fratres etc.«

¹⁹ K 5: »Dabey sich auch aus einem in der Stadt Laakh Registratur gefundenen, von Wey... Sebastian Lukhantschitsch Seel... Burgern und Handelsman alda den 3. October 1647. ordentlich aufgerichteten Original Testament Invetario, und mehr andern actis gezeiget, wie das erst ersagter Testator auf gegenwärtigen, und den fahl, da die Herrn Patres Capuciner anhero komben könnten, oder solten, Er ihnen sowohl den fundum, als das gebau aus seiner verlassenschaft, bis und solang aber der casus /:welcher nun würklich geschehen:/ sich nicht Begeben wurde, ein solche dem Löblichen Goctes-Haus St. Clarae alhier unter gewisen Bedingnussen zum genuss hinterlassen habe.«

²⁰ L, str. 90: »Ante 50 et pluras annos, Illustrissimus Dominus Sebastianus Lukanchich Nobilis Provincialis, alias Coelebs, et optima media habens summopere desiderabat, quatenus nos Capucini Locopolim veniremus, et Monasterium aedificeremus: quod desiderium suo testamento declaravit, nam morbo correctus testamentum condidit, in quo amplum quemdum fundum Scilicet Pomarium et hortum ante Pontem civitatis parochiam versus situatum, magna quoque Sumam pecunia Dominabus Locopolitanis Monialibus conditionaliter reliquit, obligando eas, ut provis anno Conventui Crainburgensi Capucinorum, aut pro necessitatibus provinciae 333 florenos de Interesse dare tenerentur, et quodque Capucinos Locopolim introduci contingret, iisdem praefatum fundum cedere, ac in eodem Monasterium ex supra-fata Suma pecuniaria apud eas deposita aedicare deberent. Hac suma pecuniaria et fundo iam 50 annis et ultra fruila fuerunt. Testamentum hoc adeo in occulto remansit, ut nullus eiusdem notitiam habuerit, nisi /procul dubio/ Dominae Moniales, quod aequodem tot annos eleemosynam Conventibus Cramburgensi, Labacensi et Santa Crucis subministrabant: Nec nostri caluminam sciverunt. Et cum gratias Reverendissimae Dominae Abbatissae egissent, respondebat eis, se parvum eleemosynam largiri, et ad maiorem se obligatam.«

²¹ Prim. F. Kos, Izbrano delo, (SM) Ljubljana 1982, str. 294.

²² AG q. 1: »Tunc Deo utique inspirante, et monente, Senex ille, quasi suscitatus a somno, aiebat, se non nihil recordari, ut puerum audivisse a suis Parentibus, de supradicto Testamento. Habito hoc oraculo, cum desuper Archivium Civitatis fuisset perquisitum, et posi replicatam diligentiam eius modi Testamentum inventum; quanta Contentio civium cum Monialibus suborta sit, quisque sibi solus imaginet.«

K 2: »Darauf gleich Anno 1706. der A. R. P. Antonius Crainburgensis

Ex-Provincialis von dem damahlichen A. R. P. Provinciali P. Lamberto Niderdorffensi alhero nacher Bischof-Laakh die eigentliche Nachricht, und dern eyfrigen Willen zubewerkhstelligen, und ein plaz zur erbaung eines Klosters zuerwöhlen geschikht worden, welcher plaz aber nach langer aussuchung nicht tauglich, und füglich finden können, bis endlich ein alter Raths-Herr, und worhin gewesener Stadt-Richter mit nahmen Matthias Tscherre aus Göctlicher Eingebung sich erinnert in seinen vorigen Jahren gehört zu haben von einem Testament, welches vor einem vunerhey-ratheten Herrn Sebastian Lukhantschitsch Kaufman alhier seel. gedächtnus vor 60 Jahren, da ist Anno 1647. gemacht worden, und sein Haab, und Guct mit sambt dem grundt, welcher Benambst wierdt Baum-Garten, vor ein Capuciner-Kloster, wan es immer gebaut solte werden, legiert worden, und von slochen ein Copy mit sinem völligen Haab, und Guct denen heisigen Kloster-Frauen St. Clara Ordens eingehändiget mit Verbundtung solches treülich zubewerkhstelligen zu allen Zeiten, wan die gelegenheit sich ereignen wurde zur erbauung eines Capuciner-Klosters. Hierauf nach erinnerung des Testaments, und mit Unterredung mit andern Herrn diser Fürstlichen Stadt-Laakh ist gemelter Herr Matthias Tscherre nebst Herrn Georgen Läntschitsch, und mehr andern Herrn in die Stadt-Registratur gangen, dieselbe durchgesehen, und nach langen suchen das Testament mit sambt dem Inventario gefunden.«

Prim. MttHV 1849, str. 37.

²³ L, str. 91–92: »Disputatio magna fuit inter cives et moniales, nam Cives volebant, ut Moniales totaliter mendem testatoris implerent videlicet, ut pomarium cum horto pro fabrica cederent, ut Sumam pecuniariam ipsis relictam restituerent, quibus mediis conventus aedicaretur: Sed tamen rebus dexterrime inter Cives et Moniales compositis, hoc pomarium cum horto pro fabrica nobis cesserunt.«

AG q. 1: »Et quia renuabantista, in proximo iam erat eis litem intentari coram Iudice. Verum ne pium opus lite pendente, et coram Tribunalibus forte in longum protrahenda, remoram pateret; Neque introductio Nostra ad grave Monialium cederet detrimentum; omni litis agitatione remota, sic suudentibus ipsis nostris Patribus, mediante Illustrissi Danino Capitaneo Loci, ea inter partes controversas compositio facta fuit, quod Moniales solum Pomarii fundum cedere tenebant, et consenserint. «

Prim. DS 1894, str. 732;

Prim. M. Teraš, n. d., str. 83–84.

²⁴ K 5: »Primo. Ehro Gnaden die Frau Abbtissin und gesambtes Convent des löblichen Goctes-Haus St. Clarae schulding seyn sollen N. Richter und Rath der Stadt Laakh als Sebastian Lukhantschitschen Testaments Executoren, und gewesenen ersten Instanz den vor alhiesigen, Selzacher Thor an der linken Hand ligenden so genanthen Baumgarten, wie sie denselben sambt dessen zue- und angehörungen darmahlen Besizen, alsobaldeten nach der Heürigen sexung sambt allen darzue gehörigen Schriften, und Briftschaften, so vil dern Vorhannden, zu dem end abzutreten, und einzuhändigen, auf das nach mehrgedachten Testatoris Seel. willen darauf denen lust, und gefahlen so vil plaz eingeraubmte werde, als sie zur Aufbauung eines Klosters, Kirchen, und Gartens vonnöthen Haben werden, mit dem übergebliebenen aber sollen Bemeldter N. Richter und Rath durch Verkauf Bestands Auslassung oder in anderweeg dergestalten /:idoch iederzeit mit Vorwissen und Consens gnädiger Herrschaft Handlen, damit das dauon ziehende zu guten nutzen der Herrn Capucinern an dem gebau in anderweegen appliciert werde. Wobey 2.do auch dises Bünding Verabredt worden, das von denen auf disen cedirenden grundthafteneden Löblichen Landschaft zuegehenden drey pfundt Herrngült und 8

Liber am gelt, so dem Goctes-Haus zu Ehrngruben iährlichen gereicht werden von dem Löblichen Goctes-Haus zwey pfundt, von N. Richter, und Rath der Stadt Laakh aber das noch übrige pfundt, und besagte 8. Liber sollen übernomben, und in das künftige bezahlet, auch behörigen Orthen weegen der Umbschreibung desthalben die anzeigen gethan werde . . .

²⁵ K 5: »3.to Verbleiben dem Löblichen Goctes-Haus St. Clarae ihre Reverendo Ross, undt Vichstallungen sambt den dreschthönn, so an der strassen von alten-Laakh stehen, sondern auch die Materi von dem in dem garten stehenden Haus, welches das Löbliche Frauen-Kloster aber künftig selbsten, und auf eigene kosten abzutragen, und hinwegzunehmhen, wie auch den plaz zuraumben Verbundten ist, und weiln . . .«

²⁶ K 5: »4.to durch dises nun alles aufgehoben, und zu ewigen Zeiten oberstandener massen extingvrt worden, was occasione mehr gedachten Sebastian Lukhantschitschen Testament etwan hätte pro et contra moviert werden, als ist N. Richter, und Rath verobligiert alsogleich nach wirklichen abtrict abspecificirten Baum-Gartens dem Löblichen Goctes-Haus dass in handen habende Original Testament, und Inventarium ad cassandum vorzulegen; es wierdt auch . . .«

²⁷ K 5: »5.to und schlisslichen von niemandt gezweiflet, dass gleichwie ein ieder von sich selbsten zu guten werkhen verbundten ist, es wär umb so vil mehr dises Löblichen Goctes-Haus St. Clara, wie Bisanhero höchst auferbaulich geschehen, noch fürohin denen Patribus Capucinern mit reichen Almosen beyspringen, so in ansehung dises vergleichs dero Goctsforchtigen Willen, und gewissenhaften eyfer Heimbgestellet wierdt.«

²⁸ L, str. 92: »Proinde: Anno 1706. die 19. Augusti Illustrissimus Dominus Capitaneus Supra nominabus ad praefatum fundid extra civitatem nos introduxit, Praesente A. R. P. Provinciali et tota venerabili Definitione protui etiam pluribus tam Ecclesiasticis, quod Saecularibus Nobilibus, et Civibus ac populo Copioso.«

Ag q. 1: »Complanata hac gravi differentia mox ad eundem fundum successit introductio Nostra cum omni solemnitate, sique loci posse o praefato Domino Capitaneo praesente accepta die 19 Augusti Anno 1706. Manque deinda ad operam applicata, datum fabrica principius, posito primo lapide a Reverendissimo Domino Andrea a Flochenfeld, Archidiacono Supris Carniola die 28. Aprilis Anno 1707.«

K 12: »Darauf den 7. septembbris 1706. seynd wür aus der Stadt, dan dass hospitium nebst den Kirchel Sanctissimae Trinitatis in dem Ständlerischen Haus gehabt, gezogen, und den Baum-garten zu Bewohnen angefangen.«

²⁹ K 11: »Nach erhaltenen all-nöthigen consens seynd wür den 13. Augusti Anno 1706 in den Baumgarten introduciert, und uns der Phosehs darin zu einem Kloster-Bau übergeben worden von hochgedacht Ihro Gnaden Herrn Herrn Joseph Anthoni von der Halden Frey Herrn ex als selbiger Zeit Haubtman alda, im Nahmen Ehro Hochfürstlichen Gnaden des Hochwürdigist-Hochgebohrnen Fürsten und Herrn Herrn Johann Franciscck Bischouen, und des Heiligen Römischen Reichs Fürsten zu Freysing. etc. etc. als Grundts-Obrigkeitt, mit einer Treflichen Wohl exornierten Sermon, welch auch imgleichen zurukh der A. R. P. Provincialis Lambertus von Niederdorf in gegenwarth aller Stadt Herrn und einer unzahlbaren mänge Volkhs dankbarlich hinwider abgelegt.«

³⁰ AG q. 1: »Manque deinda ad operam applicata, datum fabrica principius, posito primo lapide a Reverendissimo Domino Andrea a Flachenfeld, Archidiacono Supris Carniola die 28. April. Anno 1707.«

K 13: »Bey diser Solemnität der legung des ersten Steins aber in beyseyn Ihro Gnaden des Gnädigen Herrn Haubtman, seiner hochadelichen Famili, des Stadt-

Raths, und deroselben Inwohner hat sich ein unglaubige mänge des Volkhs der herumligenden Oerthern eingefunden, die alle mit grösten freünden disem heiligen Werkh beygewohnet, und einen glücklichen fortgang von Goct erbechten, alwo der hochhwürdige Herr Pfarrer von Laakh Andreas Hudatschut ein trefliche predig gemacht, das Volkh zum eyfer, und Hilfe dises Göctlichen Werkhs aufgemunctert.«

³¹ L, str. 92.

³² Prim. P. Blaznik, Škofja Loka in loško gospostvo, str. 339.

³³ Prim. LR, 1977, str. 49.

³⁴ Prim. F. Kos, Doneski..., str. 91–245.

³⁵ Prim. P. Blaznik, Škofja Loka in loško gospostvo, str. 305–310.

³⁶ K 14: »Als dan hat man gleich angefangen die fundamenta oder grundt zu der Kirchen zugraben, wie aber der eyfer des herumbligenden Volkhs, und diser Stadt Innwohner dises Göctlichen Werkh zu beschleünigen, indeme vil wie hierundten sechsto (K 18–19) specificiert, erichlichen Allmosen zum gebau liebreich dahero geschafen, das Bauern-Volkh aber mit einem solchen unglaublichen eyfer, und freüdt die steiner, holz, und kalkh unablässlich zuegeföhrt, ia so gar vill tausendt Ziegel, die alle von Laybach geholt, mit vunderdrossener liebe im Schnee, regen, und üblen Wether, wan sie nur ermahnet, oder erbechten worden, ohne einzige zeitliche Vergeltung herzuegebracht. Und was mehr zu verwundern, zu einen solchen grosses gebau, die Weiber, Mägdelein, ia so gar die kleine Kinder sowohl aus Stadt, als herumbligenden Dörfern, mit einem solchen eyfer und freünd den völligen Sandt, den man mit etlichen tausendt Wägen kaum zugebracht hätte, auf ihren haubt allen zuegetragen, wie auch das Wasser zum kalch löschen, so oft sie ersucht seynd worden, welches allen anschauenden nebst einer grossen freüdt ein Verwunderung gemacht, dass sie klarlich abnehmen können die Ursach, und Schickhung Goctes dises Göctlichen werkhs, indeme die Mägdelein also scharweis zugelofen, und zusammen getragen, dass sie kaum sine der andern haben ausweichen können, nicht anders zusehen gewesen, als wie bey einen zerritten Amais-haufen, weil oft zu 600 ia gar zu tausendt seynd zusamen kommen, nachdem die gelegenheit, und die Zeit gewesen.«

AG. q. 2: »Tantus enim erat fervor, tum Civicae, tum Rusticae plebis, quod cum incredibili promptitudine, et alacritate, ligna, trabes, asseres, Calceum, lapides, et alia necesaria alonge, praesertim vero cocturum lateru, et tagularum, Labaco 15 milliaribus Italicas distante, plura millena, in nivibus, pluviis, viis caenosis, et ferme impracticabilibus, amore Dei tantum regati, absque omnis mercedis temporalis expectatione adduxerit; nec non viri, et faeminae, Nubiles, et Nupta, Pueri, et Puellae absque Numero, et accurato inter se ordine, ad instar formicaru discurrentes, cum Coptinis, et Sportis capiti impositis, tantum arenae copiam coacervaverint, quanta pro complemento totius fabrica opus erat, queaque mille vehiculis adduci non potuisset; ...«

³⁷ K 15: »Disen aber allen bevor hat ehrsambe Schmide-Zunft ihren vunderdrossenen eyfer bey disen heiligen Werkh ohne alle zeitliche Vergeltung erzeiget, in erachtung eines solchen gebaus, alle grossen steiner zu der Haubt-Maur, in der Kirchen, und Kloster grundt, ia vor die völlige garten-Maur mit solchen freüden vill tausendt wägen aus dem mühesamben steinfelsen heraus, und von einander 6. ganzer Jahr zerbrochen, und keinen andern zuegelassen solches zuthun, sondern allein sie die ehr und verdienst bey Goct hofend, und suchend bewerkstelliget, ...«

³⁸ Prim. K 19, seznam dobrotnikov.

³⁹ Prim. F. Kos, Doneski..., str. 285.

⁴⁰ Prim. DS 1894, str. 533.

⁴¹ Prim. DS 1894, str. 755;

Prim. F. Štukl. Knjiga hiš v Škofji Loki I, str. 86.

⁴² K 17: »Zu endt dises 1710. Jahrs in November hat man angefangen den Brunn zugraben, alwo nach 3 oder 4 klapfer der Erden gleich der stein-felsen gewesen, welchen hat man müssen durchhauen 5. Mann tief, und verwunderlicher weis in dem steinfelsen zum wasser komben, und drey adern erfunden, die von der seithen der Pfarr St. Georgen reichlichen fliessen.«

⁴³ K 16: »Anno 1710. der ersten Januarii ist die Kirchen von Ihro Gnade Herrn Herrn Erz-Prister Joan Andre von Flachenfeldt bey einer grossen mänge des Volkhs, das nicht allein die Kirchen, Khor, Kapellen voll, sondern auch der völlige plaz mit Volkh angestekht gewesen, in beyseyn Ihro Gnaden Herrn Haubtman etc. und siener hochadelichen Famili mit grosser Solemnität benedicirt worden, und von obgedachten Herrn Erz-Prister Solemniter dier erste Meess mit erschallung des grobe geschiz zur Sechmälliger ablassung derselben, und darauf ein schöne predig von Ihme Herrn in teütscher sprach gehalten worden, und also forthin in diser heiligen Kirchen, die Meessen, und Göctlicher dienst mit predigen dieberförderung genohmben, das allein in dem ersten Jahr über 1300 und etlich 60. Meessen seynd gelesen worden.«

⁴⁴ Prim. K 20.

⁴⁵ Prim. K 21.

⁴⁶ AG 3: »Ecclesiam Celsissimus ad Reverendissimus Dominus Franciscus Carolus ex Comitibus a Cauniz, Princeps, et Episcopus Labacensis consecravit, in honorem St. Matris Annae, die 22 Iunii 1713. Erant quondam concessae Indulgeiae plenariae pro ipso die festo Patrocinii, quia vero post septennium expirarunt, renovatae nunc non habent. De Praerogativa speciali Ecclesiae non constat, neque Indulgentiis, nisi illis qua ordini, aut Proniae sunt communes.«

Prim. K 22.

⁴⁷ Prim. K 22.

⁴⁸ Prim. Leto svetnikov III, Ljubljana 1972, str. 215.

⁴⁹ Prim. P. Blaznik, Škofja Loka in loško gospostvo, str. 43.

⁵⁰ Prim. F. Kos, Doneski..., str. 181.

⁵¹ Prim. NŠAL, župnija Stara Loka, fasc. 1. (matice R 1612–1735)

⁵² Prim. NŠAL, župnija Škofja Loka, fasc. 1. (R 1623–1748)

⁵³ K 28: »... Weillen die Herrn Päpst als Stathalter auf erden sonderlich Pius der V. dises Nahmens in einer Bulln, so anfangt: regularium Personarum, etc. und Gregorius der XIII: seiligen gedächtnus Constitution 28. welche anfangt ubi gratiae, etc. unwiderruflich beschlossen, das alle Religiöse, oder ordens-Leuthen, wie sie mögen genehmt werden, zu einer clausur oder gespör ihrer erbauten Kloster /: mehrer ruhe weegen, und des Geistlichen Standts-erspichtlichkeit halber, wie auch damit dadurch aller argwohn das Bösen aufgehebt wurde:/ bey straf der Excommunication oder des Geistlichen Banns dessen absolution Ihro Päpstlichen Heiligkeit vorbehalten, zu solcher obligiert, und verbundten seyn sollen ...«

⁵⁴ K 28: »... Wür Frater Martinus von Feistriz Provincial der Steirischen Provinz, wie wohlen unwürdig, nachkommend diser Päpstlichen Verordnung, und zur Verhinderung des grossen Sellenschaden, der heraus entspringen möchte, nach anrufung Göctlichen Beystandts, durch gewalt, so uns ambts-weegen verlichen, geben wür allen und ieden zu wissen, publiciren, und erklären heint den 1. Jenner 1713 Jahrs dises Klosters unsers Ordens alhier zu Bischof Laakh bey der heiligen Anna genandt, sambt dessen Schlaf-Haus, Kreuz-gang, Speis-Zimmer, Garten, und aller innerlich gemach- oder gebau keines dern aufgenommen, von letzten Zeichen

unserer Glokhen des heütigen abendts, ein wahrhafting-Würkliche, und ewige Clausur /:nothwendigen, oder wesentlichen gebaus aufgenohmten:/ zu erhalten, und unwiderruflich zu verbleiben; dahero nach neyer Anrufung des Göttlichen Nahmens, und Beystandts, gebiechten wür allen unsren Brüdern bey straff obgemeldter Excommunication, oder Geistlichen Banns, wie auch suspensions a Divinis, Privationis officiorum, und ewiger Untauglichkeit zu denenselben, die beschehene Clausur angebrachter massen niemahlens zu verlezen, denen andern aber, die es angehet, rathen, und vermahnen wür in dem Herrn solcher bey obgedeüther straff des Geistlichen Banns unverbrechlich nachzukommen, Geben zu Klagenfurt den 6. september 1713.

Fr. Martinus
Minister Provincialis

⁵⁵ AG q. 5: »Comorantur de familia Religiosorum 16. Cella sunt 18. Conventus vero in forma Constitutionum Nostraru ad amussim servata constructus.«

⁵⁶ K 29: »Nachdem Anno 1713. der in dem diplomate bestimpte Tag angebrochen, ist nachmictag umb 4. Uhr die predig gehalten, von der Kanzel das diploma angelesen, die procession durch den garten auch mit dem Frauen-Volkh beschehen, ist Litaney von der Mutter Goctes mit dem Ambrosianischen Lobgesang abgesungen, als dan das Kloster-Thor von der Gnädigen Frauen Frauen von der Freyle Tochter Claudia, der Gnädigen Frauen von Oblakh, der Gnädigen Frauen von Lukantschitsch, und gestrengenen Frauen Maria Barbara von Kossen, entlich ist zum zeichen ewigen Clausur abendts ein langes zeichen mit der Capuciner-Glochen gegeben worden.«

⁵⁷ K 24: »Nach ausgebauten Kloster seynd noch etliche verhindernussen gewesen, welchen Vorzukommen, und sie hinden zusezen hat man mit dem Herrn Mathias Tscherre den 6. Merzen 1712. vergleichen umb einen grossen Stadl, und zwey gärtten, die bey dem refectorio gegen der Stadt in der gassen gelegen umb 450 florenus weil dise gar nachend an dem refectorio waren, und vil verhinderlich der geistlichen ruhe, wie auch von weegen der garten-Mauer, die nicht hätt können gerrath von dem grossen garten Thor durch die gassen hinauf gezogen werden, dises aber hat allein Bewerkstelliget der Wunerdrossene eyfer Ihr gnaden des vorhin oft benannten Herrn Haubtmann, und Baron von der Halden, indeme sich der Herr Mathias Tscherre gar nicht leicht hat wollen diser schönen nuzbarlichen gelegenheit berauben, auf ansprechen aber des Benandt gnädigen Herrn guetwillig hernach hergegeben, darauf gleich in Sommer die Mauer gezogen worden in den garten, und weil wür von diser seithen des Klosters gegen der Stadt haben den garten verweithert, zur welcher erwietherung, und füglicher fürung der garten Mauer hat auch Herr Valentin Zewall seinen eyfer erzeigt, und uns einen garten cediert. So haben wür aber auf der andern seithen gegen der Pfarr solchen verschmellert, und ein stukh dem Herrn Thomasen Jugouiz Rath Verwandten und Kaufman alhier gegeben, welcher schon vorhin auch dier Helfte des Baum-gartens an sich genohmnen, welchen wür nicht vonnöthen gehabt, daruor er von alles gegeben vorhin 2000 florenus letzmählig aber ein stukh 350 florenus...«

Prim. DS 1894, str. 755.

⁵⁸ K 25: »Secondo sich das Jungfrauliche Kloster auf so vilfältiges bichten mit guten Bedacht dahin resolviert, Ihnen Patern Kapucinern das verlangte Stüchl grundts, so weith solches an heünt in gegenwarth hochgedachten Herrn ausgewisen, und verzeichnet worden, aus pur freyen guten Willen, und so gar aus keiner schuldigkeit, Bloss zu grösserer Ehre Goctes, und der neuen Kirchen, gegen nachfolgender Condition, sowohl frey mit erhaltung den daran pro parte ligenden

pfundt Herrn-Gült, zucediren, als auch das daran stehende gebau, nemblichen den reverendo Khüe-Stall, iedoch mit reservierung des ganzen pferdt-Stall, wie es aniezo stehen, völlig abzubrechen, und alle materialien an einem andern ihren eigenen grundt mit eignen unkosten zu transportiren, das hingegeben pro.

Tertio. der obengedachten Herr Baron Egkher qua Syndicus vor abgemeldtes stückel grundt, abreissung, und übersezung des daran stehenden gebaues dem Jungfraulichen Kloster St. Clarae zwey hundert Gulden Teütscher Werth paar auszehlen, und erlegen sollen, gleichwie auch hochgedachter Herr es an heünt richtig paar ausgezehlet hat, das diss orths von dem Jungfraulicher Kloster nichts weither kan begehrt, und gefordert werden, sondern vil mehrers ist dises verbundten, und transportierung der Materialien, also gleich nach St. Iacobi denen Patern Capucinern abgeredter massen zu überlassen, Sie Herrn Patres aber eine neue mit genugsamber höche versehnhen Mauer an ihrer garten, und schrembs ausgewisenen orth ohne antgelt des Jungfraulichen Kloster noch dises Jahr, darzue sich ob hochgemeldter Herr Syndicus in optima forma obligiert, auf zuführen, auch solche auf allezeit Stift- und Baulich zuerhalten, damit als dan das übrige gebeyr des Jungfraulichen Klosters von seithen dern Patern Capucinern geschlossen, und abgesöndert werde.«

K R A T I C E

AG	Aegidius graecensis, O.F.M.Cap., Ingresus ad relationes de Origine, Fundatione, Statu et Adiacentibus omnium Conventuum FF. MM. Capucinorum Provinciae Styriae, 1726, AD 32; Relatio 30, De Origine, Statu, et Adiacentibus Capucin: Locopoli, sledi številka vprišanja
DS	DOM IN SVET, Ljubljana
K	KRONIKA kapucinskega samostana v Škofji Loki, sledi številka točke LIBELLUS, Fundationem, Confecrationum, dierum, Annorum, Anniversariorum, Ecclesiarum, Capucinorum Provinciae Styriae, Quam Anno 1654 ab Ad.m. Rd.o P.re F.re Hyacintho Graecensi Mn.ro Provinciali ex Diversis Archiviis Provinciarum Austriacae, Venetae, et Styriae recepta, collecta, et hic inserta sunt. Et Successu temporis adiuncta adiungenda; Locopoli 30
LR	Loški razgledi, (Muzejsko društvo) Škofja Loka 1955
MttHV	Mittheilungen des Historischen Vereins für Krain, Ljubljana
NŠAL	Nadškofijski arhiv Ljubljana, župnijski arhivi

Z u s a m m e n f a s s u n g

DIE GRÜNDUNG DES KAPUZINERKLOSTERS IN ŠKOFJA LOKA

Im Sinne der katholischen Erneuerung wirkten auf dem slowenischen ethnischen Gebiet neben Jesuiten auch Kapuziner. Bis zum 18. Jh. wurden in diesem Bereich 33 Kapuzinerklöster gegründet. Im Jahr 1640 wurde ein Kloster in Kranj gegründet. Es erweiterte seine Tätigkeit auch auf den Bereich von Škofja Loka. Dem Kapuzinerorden traten auch einige Loka-Bewohner bei. Im Jahr 1707 begann man, das Kloster in Loka zu bauen, nach diesem Jahr begannen in den Kapuzinerorden Jungen aus Selca, Železniki, Poljane und Žiri einzutreten. Die Erlaubnis wurde dem Kloster in Škofja Loka im Jahr 1705 vom Patriarchen Dionysius aus Aquileia und vom Freisinger Bischof Johann Francisek erteilt. Die Kapuziner bauten das Kloster zehn Jahre im Garten vor dem Selca-Tor am Eingang in die Stadt. Das war das erste außerhalb der Stadtmauer erbaute Gebäude.